Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name de artikelen 173 en 215, tweede alinea;
Gelet op artikel 6 van het besluit van de Raad van 21 april 1970 betreffende de vervanging van de financiële bijdragen van de Lid-Staten door eigen middelen van de Gemeenschappen;
Gelet op verordening nr. 816/70 van de Raad;
Gelet op verordeningen (EEG) nrs. 1019/70 en 2320/70 van de Commissie;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

1. **verwerpt het beroep tot nietigverklaring en wijst het verzoek om schadevergoeding af;**
2. **verwijst verzoekster in de kosten van het geding.**

Lecourt Monaco Pescatore

Donner Trabucchi Mertens de Wilmars Kutscher

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op vijfentwintig oktober negentienhonderdtweeënzeventig.

De Griffier De President

A. Van Houtte R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL H. MAYRAS VAN 28 JUNI 1972 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

De te Brussel gevestigde vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Haegeman bedrijft de in- en uitvoerhandel in wijnen en spiritualiën. Zij importeert in het bijzonder uit Griekenland afkomstige wijnen.
Bedoelde wijnen worden in België, Luxemburg en Nederland vrij van douanerechten en zonder kwantitatieve beper-

1 — Vertaald uit het Frans.

kingen toegelaten. Deze regeling welke voorafging aan de Overeenkomst van Athene van 9 juli 1961 waarbij een associatie tot stand gebracht werd tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland, werd gehandhaafd en bevestigd in het bij die overeenkomst gevoegde Protocol nr. 14 betreffende de Griekse uitvoer van wijn van verse druiven.

Bij verordening nr. 816/70 van de Raad van 28 april 1970, houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, werd echter op de invoer van uit derde landen afkomstige wijn een compenserende heffing [1] gelegd welker beloop varieert naar gelang van de aanbiedingsprijs francogrens. Met deze heffing werd beoogd importen te vermijden tegen lagere dan de door de Commissie vastgestelde referentieprijzen.

Zo werd ook de vennootschap Haegeman vanaf 1970 aan deze regeling onderworpen. Zij heeft met name een bedrag van 4 420 000 Bfr betaald, zijnde het beloop van de heffing op de invoer van 30 000 hl gewone, uit Griekenland afkomstige, rode wijn waarvoor begin 1970 een contract was gesloten.

Zij heeft — althans destijds — de opeisbaarheid der compenserende heffing niet betwist en zich beperkt tot het maken van een voorbehoud tegenover de Belgische douanedienst die zij tevens verzocht bij de communautaire autoriteiten te interveniëren. Vervolgens wendde zij zich op 15 juli 1971 met een klacht tot de Commissie; bewerende dat zij schade had geleden uit hoofde van de onverschuldigde voldoening der compenserende heffing over importen krachtens contracten welke vóór de inwerkingtreding der heffing waren afgesloten, vroeg zij de Commissie haar een vrijstelling te verlenen en drong zij er op aan haar klacht zo spoedig mogelijk te beantwoorden. Toen zij twee weken later nog geen antwoord had ontvangen, zond zij op 30 juli een rappelbrief.

1 — Noot vertaler: Overeenkomstig de Nederlandse terminologie van de Gemeenschapswetgeving zijn de Franse termen „taxe compensatoire" en „prélèvement" hier vertaald met „compenserende heffing", respectievelijk „heffing".

Bij brief van 9 augustus 1971, getekend door de Directeur-generaal Landbouw, deelde de Commissie verzoekster mede dat de verlangde vrijstelling niet gerechtvaardigd voorkwam, daar de invoering van een nieuwe ordening van de wijnmarkt ingevolge verordening nr. 816/70 van de Raad en verschillende uitvoeringsverordeningen niet tot vrijstellingen kon leiden, ook niet voor importen krachtens eerder afgesloten contracten, en dat het stelsel van de onderhavige compenserende heffingen geen enkele afwijking toestond voor de met de Gemeenschap geassocieerde landen, waaronder Griekenland.

Op 1 september hervat de vennootschap Haegeman de strijd. Ditmaal stelt zij echter dat de vrijstelling van de heffing aan alle Belgische importeurs moet worden verleend en wel voor iedere invoer van Griekse wijn; zij vorderde dan ook de restitutie der onverschuldigd betaalde heffingen vermeerderd met de daarover verschenen rente.

Bij brief van 27 september bevestigde de Directeur-generaal Landbouw, van oordeel dat dit laatste verzoek geen enkel nieuw element bevatte, zonder meer zijn negatief antwoord van 9 augustus.

De dag daarop, de 28e september, herhaalde de vennootschap haar verzoek om vrijstelling, waarbij zij met nadruk wees op de haars inziens wezenlijk nieuwe strekking van haar brief van 1 september.

Op 15 oktober 1971 bevestigde de Directeur-generaal Landbouw ten slotte andermaal zijn principieel antwoord en voegde hij daaraan toe dat de compenserende heffing geen vrijwaringsmaatregel is, maar een normaal onderdeel der gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt.

Na deze briefwisseling heeft de vennootschap Haegeman bij U beroep ingesteld waarin twee soorten petita moeten worden onderscheiden.

— In de eerste plaats de op artikel 173 van het Verdrag van Rome steunende vorderingen dat het Hof de in de brief van 15 oktober 1971 besloten „beschikking" moge vernietigen, en

voorts dat het Hof krachtens artikel 184 van het Verdrag de verordeningen waarbij de Commissie het bedrag der compenserende heffingen vaststelde, en met name de verordeningen nrs. 1019/70 en 2320/70, niettoepasselijk zal verklaren op de invoer van Griekse wijn op het grondgebied van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie; de eisende vennootschap verzoekt U eveneens de restitutie te gelasten van de heffingen die zij meent onverschuldigd te hebben voldaan.

— In de tweede plaats de vordering tot vergoeding van de uitzonderlijke schade welke verzoekster beweert geleden te hebben als gevolg van zowel het handelen als het nalaten van de Commissie. Zij strekt tot het doen vaststellen van de niet-contractuele aansprakelijkheid der Gemeenschap en is bijgevolg gebaseerd op artikel 215, tweede lid, van het Verdrag van Rome.

I — De beroepen tot nietigverklaring en tot niet-toepasselijkverklaring

Tegen de eerste vordering werpt de Commissie enkele middelen van niet-ontvankelijkheid op welke geen uitvoerige behandeling behoeven.

Allereerst zou de brief van 15 oktober 1971 geen enkel beschikkingselement bevatten dat voor Uw Hof kan worden aangevallen. Immers, de Directeur-generaal Landbouw heeft verzoekster in dit schrijven, evenals trouwens in zijn vorige antwoorden slechts een communautaire regeling voorgehouden, die is gegeven door de Raad, te weten verordening nr. 816/70, respectievelijk door de Commissie, te weten de verschillende uitvoeringsverordeningen voor de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt en met name verordening nr. 2700/70 houdende vaststelling van de compenserende heffingen in de wijnsector. Volgens bedoelde regeling is echter geen vrijstelling voor Griekse wijn mogelijk.

Deze zienswijze komt ons juist voor. Zeker is het, dat de situatie waarin verzoekster zich bevond en die tot haar klacht heeft geleid, het gevolg is van de toepassing dezer verordeningen en dat Uw Hof, aangenomen al dat het — na rectificatie van de eis — zou oordelen dat deze in werkelijkheid strekt tot nietigverklaring van die teksten voor zover daarbij geen enkele vrijstelling van de compenserende heffing ten gunste van de importeurs van Griekse wijn werd voorzien, slechts zal kunnen vaststellen dat zij op grond van artikel 173 niet-ontvankelijk is.

Gelijk Uw Hof nog onlangs in het arrest 42-71 van 8 maart 1972, Nordgetreide tegen de Commissie, heeft beslist, kan tegen de afwijzing van een klacht slechts beroep worden ingesteld, indien het door de overheid geweigerde positieve besluit had kunnen worden bestreden. Daar het op 15 oktober 1971 door de Directeur-generaal Landbouw namens de Commissie geformuleerde standpunt het karakter van een afwijzing draagt, moet het worden beoordeeld in verband met het verzoek van de vennootschap Haegeman waarop het een antwoord vormt. Dit verzoek strekte in werkelijkheid echter tot wijziging van een verordening en wel van verordening nr. 816/70 van de Raad waarbij (artikel 9) het stelsel der compenserende heffingen werd ingevoerd; wat verzoekster beoogde was, hetzij een uitdrukkelijke vrijstelling van deze regeling voor Griekse wijn, hetzij een nieuw besluit van het bevoegde Gemeenschapsgezag, in casu de Raad, dat voor het bijzondere geval van de uit Griekenland afkomstige wijnen in een vrijstelling zou voorzien. In beide gevallen: wijziging van een bestaande verordening of vaststelling van een nieuwe verordening, zou het besluit ter regeling van die aangelegenheid zelf van verordenende aard zijn en zou de vennootschap daardoor slechts zijn geraakt voor zover zij tot de onbepaalde groep van importeurs van Griekse wijn behoort, dat wil zeggen tot een in abstracto en in haar geheel bedoelde categorie van personen, doch niet als adressaat van een besluit dat haar recht-

streeks en individueel raakt. De voorwaarden van artikel 173, tweede alinea, voor de ontvankelijkheid van het beroep van particulieren zijn derhalve niet vervuld, zodat de vordering tot nietigverklaring slechts niet-ontvankelijk kan worden verklaard.

Is eenmaal in deze zin beslist, dan behoeft een tweede door de Commissie opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid, gebaseerd op termijnoverschrijding, niet meer te worden aanvaard.

Verweerster stelt namelijk dat de brief van 15 oktober 1971 een eenvoudige bevestiging vormt van het schrijven van 27 september, dat op zijn beurt het aanvankelijke negatieve antwoord van de Directeur-generaal Landbouw van 9 augustus 1971 bevestigde.

Op dit punt zien wij enige aanleiding tot twijfel, want uit de bewoordingen der opeenvolgende bezwaarschriften van de vennootschap Haegeman blijkt dat zij bij haar eerste vraag van 15 juli 1971 slechts om vrijstelling van de compenserende heffing voor de invoer van waren krachtens een vóór de inwerkingtreding der bestreden regeling gesloten overeenkomst verzocht, doch eerst bij haar brief van 1 september 1971 het probleem aan de orde stelde van de wettigheid der heffing op iedere invoer van Griekse wijn in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, de vraag dus of verordening nr. 816/70 niet met de bepalingen van de Overeenkomst van Athene in strijd is. En eerst de 15e oktober heeft de Directeur-generaal Landbouw gereageerd in bewoordingen welke op dit punt niet alleen maar bevestigend waren; wij menen echter dat met de gegrondverklaring van het eerste middel van niet-ontvankelijkheid kan worden volstaan.

Alvorens de vraag der aansprakelijkheid te behandelen, moet ook nog een oordeel gegeven worden over de vorderingen ex artikel 184 van het Verdrag, die niet strekken tot nietigverklaring hetzij van de pretense beschikking van 15 oktober 1971, hetzij van de litigieuze verordeningsbepalingen, doch slechts tot niettoepasselijkverklaring daarvan op de invoer van Griekse wijn op het grondgebied van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

Gelijk Uw Hof in het arrest van 14 december 1962, gevoegde zaken 31 en 33-62, Milchwerke Wöhrmann en Alfons Lütticke (Jurisprudentie, Deel VIII, blz. 1005), besliste, heeft artikel 184 ten doel de justitiabelen tegen de toepassing van onwettige verordeningen te beschermen zonder dat daarbij de door het verstrijken van de beroepstermijn van artikel 173 onaantastbaar geworden verordening zelf in het geding is. Artikel 184 kan evenwel geen beroepsmogelijkheid openen parallel aan die van artikel 173.

Krachtens dit artikel kan de niet-toepasselijkheid ener verordening slechts incidenteel worden ingeroepen in een bij het Hof zelf — op grondslag van een andere Verdragsbepaling — aanhangig gemaakt geding.

In casu werd de niet-toepasselijkheid inderdaad in een bij U aanhangige procedure ingeroepen. Doch, gelijk wij reeds zagen, is het schrijven van de Directeur-generaal Landbouw — waartegen de primaire vordering tot nietigverklaring werd gericht — niet van beschikkende aard. Het stelt en bevestigt slechts de stand van het positief Gemeenschapsrecht, die uit verordening nr. 816/70 en de daartoe gegeven uitvoeringsvoorschriften voortvloeit. Hier zij terloops nog opgemerkt dat, zo de directeur-generaal, handelend namens de Commissie, op verzoeksters klacht een werkelijke beschikking had willen geven, hij hiertoe ten enen male onbevoegd zou zijn geweest, daar — gelijk wij nog zullen zien — de rechtsgrondslag der compenserende heffing wel degelijk in de verordening van de Raad gelegen is en niet in de uitvoeringsverordeningen van de Commissie die slechts de hoogte der heffing heeft vastgesteld.

Wat hiervan ook zij, de vennootschap Haegeman zou uitsluitend een exceptie van niet-toepasselijkheid der onderhavige verordeningen — of zij nu van de Raad dan wel van de Commissie uitgingen — kunnen opwerpen bij een vorde-

ring tot nietigverklaring van een werkelijke, individuele, voor haar nadelige en haar bindende beschikking.

II — De vordering tot schadevergoeding

Geheel anders is het gesteld met de vordering tot vergoeding der door verzoekster beweerdelijk geleden schade. Volgens haar staat deze schade los van de eis tot terugbetaling van hetgeen aan compenserende heffing werd betaald. Hoewel zij ter verdere informatie geen enkel nader gegeven verstrekt, verklaart verzoekster wel expressis verbis dat zij vergoeding verlangt van de schade als gevolg van de „ernstige stoornissen" in haar bedrijfsuitoefening, zoals: „winstderving, onkosten, verliezen op lopende contracten". Zij begroot deze schade op 10 000 rekeneenheden.

Het betreft hier dus een vordering tot schadevergoeding, gegrond op de niet-contractuele aansprakelijkheid der Gemeenschap, gelijk die in artikel 215, tweede alinea, van het Verdrag is omschreven.

Uw meest recente rechtspraak, neergelegd in het arrest van 2 december 1971, zaak 5-71, Zuckerfabrik Schöppenstedt tegen Raad der Europese Gemeenschappen (Jurisprudentie, Deel XVII, 1971, blz. 975), alsmede in het arrest van 13 juni 1972, Compagnie d'approvisionnement, de transport et de crédit en Grands Moulins de Paris, zaken 9 en 11-71, luidt evenwel in die zin dat „de schadevergoedingsactie van de artikelen 178 en 215, tweede alinea, van het Verdrag is voorzien als een zelfstandige beroepsweg waaraan binnen het systeem der rechtsmiddelen een bijzondere functie toekomt en toepassingsvoorwaarden zijn gesteld die op zijn specifieke doelstelling zijn afgestemd; deze vordering verschilt van het beroep tot nietigverklaring doordien zij niet strekt tot ongedaanmaking van een bepaalde maatregel, doch tot vergoeding van schade door een instelling bij de vervulling van haar taak veroorzaakt".

Uw Hof heeft derhalve beslist dat zodanige actie ontvankelijk is, indien de ingeroepen aansprakelijkheid uit de beweerde onwettigheid ener verordenende handeling voortvloeit en dat zulks mede geldt indien tegen die handeling niet of niet meer beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld, hetzij omdat de verzoeker — gelijk in casu — in zijn beroep niet kan worden ontvangen, hetzij omdat de termijnen voor het rechtstreekse beroep tot nietigverklaring verstreken zijn.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid welke de Commissie tegen de vordering tot schadevergoeding van de vennootschap Haegeman tracht op te werpen, kan derhalve niet worden toegewezen en wij dienen thans — uitgaande dus van bedoelde vordering — het geschil ten principale te benaderen.

Hiertoe is het onontbeerlijk enerzijds een uiteenzetting te geven van de regels voor de invoer van Griekse wijn in de gemeenschappelijke markt vóór 1 juni 1970, de datum van inwerkingtreding der verordening van de Raad nr. 816/70, de basistekst op het stuk van de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, en anderzijds de hoofdlijnen te schetsen van de bij die verordening ingestelde regeling voor de invoer van uit derde landen afkomstige wijnen, om vervolgens te onderzoeken, of — wat de bij die verordening ingevoerde compenserende heffing betreft — bedoelde regeling al dan niet in strijd komt met de bepalingen der Overeenkomst van Athene waarbij een associatie tot stand werd gebracht tussen de Gemeenschap en Griekenland.

Er zij nog aan herinnerd, dat de wijnmarkt vóór 1 juni 1970 alleen bij verordening nr. 24/62 van de Raad werd geregeld, die, naar haar auteurs zelf meenden, „slechts het begin van een gemeenschappelijk beleid der Lid-Staten vormde ter oplossing der wijn- en wijnbouwproblemen". Zij bracht geen werkelijke ordening: noch op het nationale plan, noch voor het handelsverkeer met derde landen.

In werkelijkheid was verordening nr. 24 een voorbereidende handeling om door

een nauwkeurige vaststelling van het produktievermogen der Lid-Staten en een periodieke raming der beschikbare hoeveelheden wijn en druivemost later een ordening tot stand te brengen ten einde de prijzen te stabiliseren via aanpassing der beschikbare hoeveelheden aan de behoeften. Deze verordening voorzag dan ook in het instellen van een wijnbouwkadaster, verplichte periodieke opgaven van de oogsten en voorraden en een jaarlijkse raming ten einde de beschikbare hoeveelheden vast te stellen en de behoefte der Gemeenschap te schatten.

Dit voorlopige stelsel maakte geen einde aan het gesloten karakter van de nationale wijnbouwsectoren. Het regelde evenmin het vraagstuk van het handelsverkeer met derde landen.

Anderzijds had de Raad bij een beschikking van 4 april 1962 een aanvang gemaakt met de liberalisatie van het handelsverkeer tussen de Lid-Staten en daarbij aan Frankrijk, Italië en Duitsland de verplichting opgelegd voor de invoer van de uit de overige Lid-Staten afkomstige wijn contingenten te openen.

De invoer van wijn in de Beneluxlanden was toen reeds volledig geliberaliseerd.

Het is in deze samenhang nu, die wij nauwelijks „communautair" durven te noemen, dat de bijzondere regeling moet worden gezien welke, voor de wijnen van Griekse herkomst, haar oorsprong vindt in de Overeenkomst van Athene en met name in het bij deze overeenkomst gevoegde Protocol nr. 14.

In België, Luxemburg en Nederland bleven de Griekse wijnen vrijgesteld van ieder invoerrecht en van iedere kwantitatieve beperking.

Daarentegen waren Duitsland, Italië en Frankrijk krachtens genoemd Protocol verplicht voor Griekenland bepaalde tariefcontingenten te openen hetzij met vrijdom van rechten, hetzij met toepassing van een tarief dat soms lager lag dan het gemeenschappelijk douanetarief, soms ook daaraan gelijk was, zulks met uitzondering van de muscaatwijnen van Samos die als kwaliteitswijnen worden beschouwd en in Frankrijk met vrijdom van rechten moesten worden toegelaten.

Nadien werden in het kader van dat Protocol maatregelen getroffen ten einde de invoer van bepaalde Griekse wijnen in die landen nog meer te vergemakkelijken.

Wat de Benelux betreft, beperkte men zich in Protocol nr. 14 tot de bevestiging van het stelsel van volledige vrijheid gelijk dit voorheen ten behoeve van de Griekse wijnexport gold.

Met verordening nr. 816/70, die onder de titel „aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt" in feite het handvest van deze ordening vormt, werd in deze regeling een merkbare wijziging aangebracht.

Deze verordening gaat er immers enerzijds van uit — zonder dat zulks behoefde te worden gezegd — dat op uit derde landen afkomstige wijn het gemeenschappelijk douanetarief toepassing vindt — hetgeen van rechtswege uit artikel 23, lid 5, volgt —, maar anderzijds bevat haar artikel 9, lid 1, voor de handel met derde landen het beginsel ener jaarlijkse vaststelling van een referentieprijs voor rode wijn en een referentieprijs voor witte wijn; bij de vaststelling van deze prijzen, uitgedrukt in rekeneenheden per hectoliter of per graad/hectoliter, wordt uitgegaan van de oriëntatieprijzen van de meest representatieve soorten rode en witte tafelwijn van de communautaire produktie.

Voorts wordt in dit zelfde artikel 9, lid 3, bepaald: „Indien de aanbiedingsprijs franco-grens van een wijn, verhoogd met de douanerechten, lager is dan de referentieprijs voor deze wijn, wordt op de invoer van deze wijn en van daarmee gelijkgestelde wijn een compenserende heffing gelegd, die gelijk is aan het verschil tussen de referentieprijs en de met de douanerechten verhoogde aanbiedingsprijs franco-grens."

De nieuwe verordening heeft dus, wat het tariefstelsel betreft, geen enkele wijziging gebracht in de voorwaarden voor de invoer van Griekse wijn in de landen der gemeenschappelijke markt en met

name in hun vrije invoer in de Beneluxlanden, maar de toepassing der compenserende heffing — waarvan verordening nr. 816/70 de Griekse wijn niet heeft vrijgesteld — vormt een nieuw element. Door de Commissie is in haar memoriën uiteengezet en door haar gemachtigde bij pleidooi nader toegelicht, hoe deze heffing wordt berekend: voor iedere aan het stelsel van referentieprijzen onderworpen wijn stelt de Commissie regelmatig een aanbiedingsprijs franco-grens vast, rekening houdende met de door alle uitvoerende landen — waaronder Griekenland — werkelijk gedane offertes. Deze aanbiedingsprijs wordt verhoogd met de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief. Indien de som van deze beide elementen op zijn minst gelijk is aan de referentieprijs, dat wil zeggen indien de prijs van de ingevoerde wijn hoog genoeg is om de communautaire produktie niet te schaden, is geen enkele heffing verschuldigd; indien daarentegen de aanbiedingsprijs, vermeerderd met de douanerechten, lager is dan de referentieprijs, wordt een compenserende heffing opgelegd welke gelijk is aan het verschil tussen die beide waarden.

Uit deze wijze van berekenen blijkt dat bij invoer van wijnen uit een derde land waarmee de Gemeenschap geen enkele overeenkomst heeft gesloten krachtens welke die wijnen op het gebied van de Gemeenschap tegen een preferentieel tarief worden toegelaten, dit produkt bij invoer wordt belast met de volle douanerechten van het gemeenschappelijk tarief plus, in voorkomend geval, de compenserende heffing, zodat deze wijn in geen geval tegen een lagere dan de referentieprijs kan worden verkocht.

De invoer van de Griekse wijnen geschiedt evenwel naar gelang der Lid-Staten en overeenkomstig het bepaalde in Protocol nr. 14 hetzij met volledige vrijstelling van douanerechten — dit geldt voor de Benelux-landen — hetzij tegen lagere rechten dan die van het gemeenschappelijk douanetarief en binnen de grenzen der toegestane tariefcontingenten: dit is het geval voor Frankrijk, Italië en Duitsland. Daarentegen zullen deze wijnen met de compenserende heffing worden belast indien de aanbiedingsprijs na een — zelfs fictieve — verhoging met de rechten van het gemeenschappelijk tarief, lager is dan de referentieprijs.

Ook zonder hier nog eens het cijfervoorbeeld van de vertegenwoordiger der Commissie te herhalen, kunnen wij reeds aan de hand van de bovenstaande, ietwat technische, toelichting de twee hoofdvragen van het geschil als volgt nader formuleren:

1. Houden de bepalingen van de Overeenkomst van Athene, ongeacht — gelijk wij nog zullen zien — of het om artikel 43 dan wel om de bepalingen der Protocollen nrs. 12 en 14 gaat, een verbod in voor de Gemeenschapsautoriteiten om uit Griekenland ingevoerde wijnen te belasten met de compenserende heffing die werd ingesteld om te verhinderen dat deze wijnen, die tegen een preferentieel tarief in de landen der Gemeenschap mogen worden ingevoerd, tegen een lagere dan de referentieprijs worden verkocht en aldus tot een concurrentie zouden leiden die zonder enige twijfel schadelijk zou blijken voor de afzet van de communautaire wijnproduktie?
2. Heeft de bij verordening nr. 816/70 ingestelde compenserende heffing het karakter van een „heffing" (prélèvement) in de zin van Protocol nr. 12, of moet zij als een heffing met gelijke werking als een douanerecht worden beschouwd?

Wat voert verzoekster op dit punt aan? Hoewel de discussie zich beperkt tot de actie tot schadevergoeding, achten wij het geboden het geheel der door verzoekster voorgedragen middelen te onderzoeken, dus ook die waarop de vordering tot niet-toepasselijkverklaring der verordeningen steunt, daar volgens haar de aansprakelijkheid der Gemeenschap in casu voortvloeit uit het feit dat de Gemeenschapsautoriteiten met de litigieuze verordeningen tot invoering van de compenserende heffing en tot vaststelling van het beloop en de berekenings-

wijze, zonder te voorzien in een vrijstelling voor de invoer van Griekse wijn, hun bevoegdheid hebben overschreden en de regels van de Overeenkomst van Athene en haar Protocollen hebben geschonden.

Verzoekster stelt in de eerste plaats dat, waar bij deze overeenkomst tussen de Gemeenschap en Griekenland een douane-unie tot stand werd gebracht welke de opheffing van iedere belemmering voor het vrije goederenverkeer ten doel had, een compenserende heffing onder bepaalde omstandigheden slechts rechtmatig krachtens artikel 43 had kunnen worden ingesteld; zelfs wanneer aan de bijzondere in deze tekst vereiste voorwaarden was voldaan, had zodanige heffing ingevolge de tweede alinea van artikel 43 echter slechts kunnen worden ingesteld door de Associatieraad — een orgaan samengesteld uit vertegenwoordigers der Lid-Staten, van de Raad en de Commissie der Gemeenschap enerzijds, en uit vertegenwoordigers van Griekenland anderzijds — die bepaalde beslissingsbevoegdheden heeft en zijn besluiten met eenparigheid van stemmen neemt.

De vennootschap Haegeman stelt vervolgens dat, waar in casu niet aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 43 was voldaan en deze bepaling bijgevolg niet met vrucht kon worden ingeroepen, de Commissie de invoer van Griekse wijn niet met gebruikmaking van haar algemene bevoegdheid mocht onderwerpen aan een compenserende heffing die haar weerslag heeft op de in paragraaf 2 van Protocol nr. 14 gewaarborgde preferentiële regeling. Deze bepaling zegt immers: „Het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden passen op de invoer uit Griekenland *de regeling* toe, waaraan de invoer uit Duitsland, Frankrijk en Italië onderworpen is."

Volgens verzoekster mocht „de regeling" voor de invoer van Griekse wijnen in de Benelux-landen dan ook noch in douanerechten, noch in compenserende heffingen voorzien, daar in deze landen de wijnimport uit de andere Lid-Staten met geen enkele heffing van dien aard wordt belast.

Dit zijn de beide fronten waarlangs verzoekster de communautaire organen schending verwijt van de krachtens de Associatieovereenkomst op hen rustende verplichtingen.

Alvorens ons over de waarde van deze argumentatie uit te spreken dient de opzet der Overeenkomst van Athene — met name inzake de landbouwprodukten — te worden bezien. Bij deze Overeenkomst wordt tussen de Europese Economische Gemeenschap en Griekenland een associatie tot stand gebracht. Zij vindt derhalve haar plaats in het raam van artikel 238 van het Verdrag van Rome hetwelk de Gemeenschap machtigde, met bij voorbeeld een derde staat overeenkomsten aan te gaan waarbij een associatie tot stand komt, welke door wederzijdse rechten en verplichtingen, gemeenschappelijk optreden en bijzondere procedures wordt gekenmerkt.

Maar artikel 238 bevat geen enkele definitie van de associatie en geeft geenszins een nauwkeurig beeld van de mogelijke inhoud ener associatieovereenkomst. Hieruit volgt, dat zodanig type overeenkomst kan leiden tot een zeer nauwe institutionele samenwerking tussen de Gemeenschap en het geassocieerde land, zonder dat het tot een zuivere toetreding van dat land komt. Anderzijds kan een dergelijke overeenkomst beperkt blijven tot begunstigende, niet-discriminerende bepalingen, tot het instellen van een vrijhandelszone, tot een douane-unie, of tot een werkelijke preferentiële regeling.

In het geval van Griekenland gaf men de voorkeur aan een douane-unie, daar deze oplossing destijds de meest adequate scheen in verband enerzijds met de economische situatie en de verwachte ontwikkeling van dit land, en anderzijds met de doeleinden welke de Gemeenschap en de Lid-Staten zich in het raam van deze associatie hadden gesteld.

Voor industriële produkten wordt Griekenland door de Gemeenschap toegelaten tot het tarief- en contingenteringsstelsel dat de Zes onderling toepassen, althans vanaf het tijdstip waarop de

douane-unie tussen deze Lid-Staten zelf volledig verwerkelijkt zal zijn (Protocol nr. 6, paragrafen 1 en 3), waarbij Griekenland zijnerzijds voor de bescherming der eigen industrie lange overgangsperiodes (12 en 22 jaar) verkreeg.
Voor de landbouwprodukten daarentegen volgt uit artikel 33 der overeenkomst dat opening der grenzen niet mogelijk is zonder dat deze gepaard gaat met een voldoende harmoniëring van het landbouwbeleid der Gemeenschap en van Griekenland ten einde gelijkheid van behandeling te waarborgen voor de landbouwprodukten van elk der partijen op de markt van de ander.
Maar deze harmoniëring werd afhankelijk gesteld enerzijds van de voortgang die de Gemeenschap met de uitvoering van haar eigen gemeenschappelijk landbouwbeleid zou maken — welk beleid ten tijde van het sluiten der Overeenkomst van Athene nog niet bestond —, en anderzijds van onderhandelingen tussen Griekenland en de Gemeenschap over de voorwaarden van die harmoniëring. In afwachting daarvan bepaalden partijen zich tot het consolideren van de op het ogenblik van de inwerkingtreding der overeenkomst tussen hen geldende tarief- en contingenteringsregeling (artikel 34, paragraaf 2). Voor bepaalde landbouwprodukten echter, zoals tabak, krenten en rozijnen, fruit, groenten en wijn — die een zeer belangrijk deel van de traditionele Griekse export uitmaken —, heeft de Gemeenschap in beginsel de *tarief- en contingenteringsregeling* toegestaan die de Zes elkander onderling zouden toekennen, zulks behoudens de te verwachten communautaire landbouwverordeningen; ten slotte: terwijl voor tabak (Protocol nr. 15), krenten en rozijnen (Protocol nr. 17) een versnelling van de douane-unie was voorzien, werden voor de uitvoer van Griekse wijn speciale tarief- en contingenteringsmaatregelen getroffen: dit vormt het voorwerp van Protocol nr. 14.
Uit deze bepalingen dienen naar ons oordeel twee conclusies te worden getrokken:
Ten eerste is de Overeenkomst van Athene slechts van een beperkte institutionele inhoud; de daarbij in het leven geroepen associatie verschilt niet alleen naar haar aard van de toetreding, zij is daarvan ook praktisch ver verwijderd, ook al werd Griekenlands toetreding in de gedachtengang der onderhandelende partijen blijkens sommige bepalingen der overeenkomst als een toekomstig doel beschouwd, aangenomen uiteraard dat de politieke en economische context zodanig eindresultaat toelaat..
Bij de huidige stand van zaken valt niet te betwijfelen dat Griekenland — wat het gemeenschappelijk landbouwbeleid aangaat — een derde staat is gebleven en als zodanig moet worden behandeld, behalve voor zover het op grond van nauwkeurige en gebiedende bepalingen van de overeenkomst of haar bijlagen op bijzondere punten een voorkeursbehandeling zou mogen verlangen.
Ten tweede bestaat het hoofddoel der Overeenkomst van Athene in een *douane-unie* tussen de Gemeenschap en Griekenland, met dien verstande dat enerzijds daartoe in de overeenkomst bepaalde termijnen zijn voorzien en dat anderzijds bijzondere voordelen — echter uitsluitend op het stuk van tarieven en contingenten — voor de uitvoer van bepaalde Griekse landbouwprodukten zijn toegezegd nog voordat het tussen beide partijen tot een harmoniëring van het landbouwbeleid is gekomen.
Niettemin lijdt het geen twijfel dat de Gemeenschap in afwachting van deze harmoniëring — waartoe men slechts door onderhandelingen in het kader van de associatieraad zou kunnen geraken (artikelen 33 en 35 der overeenkomst) — geheel vrij bleef haar eigen landbouwbeleid te bepalen hetwelk ten tijde van het sluiten der overeenkomst nog niet duidelijk omschreven was. Op dit punt deed zij van geen enkele bevoegdheid afstand; zij bond zich niet.
Ook al zouden de communautaire organen bij de verdere uitwerking van dit beleid genoopt zijn besluiten te nemen die op bepaalde Griekse exporten van invloed kunnen zijn, toch heeft de Gemeenschap in de Overeenkomst van

Athene niet verder willen gaan dan tot een algemene — en, het zij hier gezegd, niet van enige sanctie voorziene — verplichting om „met de belangen van Griekenland rekening te houden".

Deze bevindingen achten wij doorslaggevend voor de toetsing van het tweede middel hetwelk verzoekster aan een beweerde schending van Protocol nr. 14, sub 2, ontleent.

Gelijk wij reeds zagen, wekt de algemene context der overeenkomst reeds het ernstig vermoeden dat bedoeld Protocol slechts ziet op de *tarief- en contingenteringsregeling* voor de invoer van Griekse wijn in de landen van de gemeenschappelijke markt. Terwijl de vennootschap Haegeman betoogt, dat het in dit Protocol sub 2 gebezigde woord „regeling" betreffende die invoer in de Benelux-landen de ruimst mogelijke betekenis heeft en mede het begrip compenserende heffing en zelfs landbouwheffing („prélèvement") omvat, voert de gemachtigde van de Commissie tegen deze stelling een tekstargument voor een meer restrictieve interpretatie aan.

Het Protocol geeft regels voor de invoer van Griekse wijnen in *elk* der zes Lid-Staten van de Gemeenschap en niet in de gemeenschappelijke markt in haar geheel. De reden is duidelijk: de nationale wijnmarkten der Lid-Staten waren destijds nog onderling gescheiden; er bestond noch een gemeenschappelijk beleid noch een gemeenschappelijke marktordening. Hierop wezen wij reeds bij de weergave der vóór de inwerkingtreding der verordening nr. 816/70 geldende regeling.

Paragraaf 2 van het Protocol, inzake de invoer van Griekse wijnen in de Benelux-landen, is opgenomen in een tekst die — wat de invoer van die wijnen zowel in Duitsland, Frankrijk en Italië betreft — uitsluitend tarief- en contingenteringsvragen regelt. Kan men nu aannemen dat het bij de opstelling van dit Protocol ten aanzien van de Benelux de bedoeling was — zonder zulks met de vereiste duidelijkheid en nauwkeurigheid te zeggen — aan het woord „regeling" een ruimere strekking te geven dan die van een douanerechtelijke regeling en daarin tevens de eventuele gevolgen te betrekken ener gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt welke zich toen nog slechts in haar eerste ontwikkelingsstadium bevond?

Hier valt nog aan toe te voegen dat het ter bevordering van de uitvoer van Griekse wijnen volstrekt nodig was voor Duitsland, Frankrijk en Italië in dit Protocol het openen van tariefcontingenten voor te schrijven welke onder bepaalde voorwaarden de toepassing van lagere tarieven dan die van het gemeenschappelijk douanetarief met zich brachten, doch dat deze vraag in het geheel niet kon rijzen ten aanzien van de Benelux-landen die, nog vóór de associatieovereenkomst werd gesloten, de Griekse wijnen reeds geheel op dezelfde voet als Franse, Duitse of Italiaanse wijnen vrij van rechten en zonder kwantitatieve beperkingen toelieten. Het ging er dus slechts om deze stand van zaken te handhaven en het is dan ook normaal dat de auteurs van het Protocol deze gedachte tot uitdrukking brachten door voor te schrijven dat de Griekse wijnen bij invoer in België, Luxemburg en Nederland op dezelfde voet behandeld moesten worden als de uit de overige Lid-Staten afkomstige wijnen.

Men kan evenwel nog verder gaan: *Protocol nr. 12,* waarin het beginsel, dat de Gemeenschap zich voorbehoudt haar eigen gemeenschappelijk landbouwbeleid te bepalen, concreet tot uitdrukking wordt gebracht, zegt: „Het in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid beoogde stelsel van heffingen vormt een voor dit beleid specifieke maatregel die niet kan worden beschouwd als een heffing van gelijke werking als douanerechten in de zin van de artikelen 12 en 37 van de associatieovereenkomst, indien deze maatregel door een der partijen wordt toegepast."

Onzes inziens doet zich niet de vraag voor, of een der beide Protocollen nr. 12 en nr. 14 voorrang heeft boven het andere, en of Protocol nr. 14 betreffende de invoer van wijnen derogeert aan de meer algemene bepalingen van Protocol nr. 12

nopens het gehele gemeenschappelijke landbouwbeleid.
Elk dezer beide teksten bestrijkt een geheel verschillend gebied:

— De eerste betreft de „heffingen" in de zin van de ordening der landbouwmarkten en ziet op het toekomstige prijsbeleid der Gemeenschap, hetwelk ook enkele jaren na het sluiten der Overeenkomst van Athene ingang vond. Naar gelang van de markten en de typen van ordening, betreft het hier de drempelprijzen, prijzen bij invoer en referentieprijzen met hun — in het handelsverkeer met derde staten onmisbare — correlaat, te weten de heffingen of zelfs, gelijk wij nog zullen zien, de compenserende heffingen voor zover met deze term wordt geduid op een instrument ter regulering van de prijzen in de gemeenschappelijke markt, dat met de heffingen moet worden gelijkgesteld.
— Het tweede Protocol is geheel vreemd aan deze begrippen: daarbij wordt een bepaalde douaneregeling ingevoerd die voor de invoer van Griekse wijn in de Benelux-landen noch rechten, noch kwantitatieve beperkingen kent.

Zonder aarzeling stellen wij U dan ook voor verzoeksters interpretatie van de Protocollen nrs. 12 en 14 te verwerpen.
Niettemin dient nog te worden onderzocht of de bij artikel 9, sub 3, van verordening nr. 816/70 ingevoerde compenserende heffing naar aard en doel gelijkgesteld mag worden met een heffing in de zin van Protocol nr. 12.
De gebezigde terminologie schijnt ons op dit punt zonder grote betekenis. Toen deze tekst werd opgesteld, had de Gemeenschap nog geen gemeenschappelijk landbouwbeleid en, hoewel destijds reeds plannen in bewerking waren en — variant op de formulering in Uw arrest van 13 december 1967, zaak 17-67, Neumann, Jurisprudentie 1967, blz. 572-573 — stellig reeds werd gedacht aan een stelsel van heffingen als een der grondslagen voor een gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten, toch verzette niets zich ertegen om bij de ordening van een markt de term „compenserende heffing" te bezigen ter omschrijving van een aan een gemeenschappelijk prijzenbeleid gebonden regulerende maatregel. Aldus immers heeft Uw Hof in hetzelfde arrest de aard der heffing gedefinieerd, zulks onder toevoeging van de volgende aanduiding welke voor het onderhavige geding een bijzondere betekenis verkrijgt: „waarbij buiten beschouwing kan blijven of en in hoeverre zij (de heffing) met een belasting dan wel met douanerechten zou kunnen worden vergeleken".
In dit arrest van 13 december 1967 heeft Uw Hof voorts duidelijk het doel der heffing bepaald waar het in de omschrijving heet dat zij „in het kader ener gemeenschappelijke ordening en niet op nationaal niveau een marktregulerende functie vervult, terwijl voorts bij haar vaststelling een op de doelstellingen der gemeenschappelijke markt afgestemd prijsniveau in aanmerking wordt genomen en het percentage aan een gewijzigde conjunctuur kan worden aangepast".
Daarentegen is er geen jurisprudentie over het rechtskarakter van de in artikel 9, lid 3, van verordening nr. 816/70 bedoelde compenserende heffing, evenmin als over de overige compenserende heffingen. In de zaak 5-67, Beus, heeft Uw Hof zich bij een prejudiciële vraag over de geldigheid van verordening nr. 144/65 der Commissie houdende instelling van een compenserende heffing bij invoer van tafeldruiven uit Bulgarije en Roemenië, niet uitgesproken over de aard van deze heffing.
Maar zal men bij een poging het doel der in verordening nr. 816/70 voorziene compenserende heffing te omschrijven, haar eigenlijk niet volkomen gelijk achten aan een heffing?

Immers:

— Zij is onmiskenbaar gebonden aan het gemeenschappelijk prijzenbeleid in de wijnsector daar zij er juist toe strekt het verschil te compenseren tussen de aanbiedingsprijs francogrens der op het grondgebied van de Gemeenschap ingevoerde wijnen en

de referentieprijs welke door de Commissie voor de gehele gemeenschappelijke markt — uitgaande van de oriëntatieprijzen voor de meest representatieve wijnsoorten van de communautaire produktie — wordt vastgesteld;

— Bij haar vaststelling wordt derhalve een op de doelstellingen der gemeenschappelijke markt afgestemd prijsniveau in aanmerking genomen, dat wil zeggen een niveau dat het evenwicht tussen produktie en verbruik in de Gemeenschap moet waarborgen bij een voldoende opbrengst voor de producenten;

— Zij vormt een specifiek en geschikt middel ter stabilisering van de gemeenschappelijke wijnmarkt en dient tot voorkoming van verstoringen bij abnormaal goedkope aanbiedingen op de wereldmarkt;

— Haar percentage is variabel en kan aan een gewijzigde conjunctuur worden aangepast daar, zoals gezegd, bij de bepaling daarvan rekening wordt gehouden met de aanbiedingsprijzen franco-grens die door de Commissie periodiek worden vastgesteld aan de hand van de feitelijke aanbiedingen der exporterende landen;

— Ten slotte is in het feit dat bij de berekening van deze heffing de aanbiedingsprijs franco-grens met de douanerechten wordt verhoogd, naar ons oordeel nog een aanvullende grond gelegen om haar van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief te onderscheiden. Deze laatste worden vastgesteld per hectoliter en naar gelang van het alcoholgehalte van de wijn; zij vormen een middel tot protectie en niet tot regulering der prijzen. De compenserende heffing daarentegen heeft het karakter van een regulerende maatregel in die zin dat zij ertoe dient de verkoopprijs op de gemeenschappelijke markt met de referentieprijs te doen samenvallen, of althans verkopen tegen een lagere prijs te voorkomen.

Daar nu zowel verordening nr. 816/70 als de uitvoeringsverordeningen niet de geringste wijziging brachten in het stelsel van vrije invoer van Griekse wijn in de Benelux-landen, zal het Uw Hof uit de bij pleidooi gegeven toelichting stellig duidelijk geworden zijn dat het — in casu fictief — opnemen van de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief in de berekening der heffing geen enkel nadeel toebrengt aan de importeurs van Griekse wijnen, waarvan de reële prijs in beginsel gelegen blijft beneden die van wijnen van gelijke kwaliteit uit enig derde land, zulks afgezien van de in artikel 9, sub 3, van verordening nr. 816/70 geopende mogelijkheid tot vrijstelling van de compenserende heffing waarop wij nog terug zullen komen.

Wij menen dan ook dat de compenserende heffing in de zin van het bij de Overeenkomst van Athene gevoegde Protocol nr. 12 gelijkwaardig geacht moet worden aan een heffing en concluderen hieruit dat de Gemeenschapsautoriteiten de bepalingen dier overeenkomst niet hebben geschonden door de Griekse wijn aan eerstgenoemde heffing te onderwerpen. Deelt Uw Hof deze zienswijze, dan zal het eveneens het op artikel 43 der Overeenkomst van Athene gegronde middel moeten verwerpen. Krachtens deze bepaling kan op de invoer een compenserende heffing worden toegepast, „wanneer een produkt onder een marktorganisatie of een binnenlandse regeling van gelijke werking valt, dan wel direct of indirect de gevolgen ondervindt van een dergelijke voor andere produkten bestaande organisatie en wanneer het daaruit voortvloeiende prijsverschil tussen de gebruikte grondstoffen een nadelige invloed uitoefent op de markt van een of meer Lid-Staten of van de Gemeenschap enerzijds dan wel op de markt van Griekenland anderzijds".

Om te beginnen ziet het er niet naar uit dat de bij dit artikel gestelde voorwaarden voor het opleggen van een compenserende heffing in casu zijn vervuld, althans in de door verzoekster bedoelde zin. Men zou zich immers kunnen afvragen of het feit, dat de Gemeenschap op

haar grondgebied tot ordening van de wijnmarkt overging, een interventie van de Griekse overheid zou rechtvaardigen in de vorm van een verzoek aan de associatieraad een dergelijke heffing in te stellen *bij de invoer in Griekenland* van uit de Lid-Staten der gemeenschappelijke markt afkomstige wijnen; omgekeerd valt bij gebreke van enige aanduiding, ja zelfs van enige bewering, over het bestaan van een „interne Griekse regeling van gelijke werking" als een ordening van de wijnmarkt bezwaarlijk in te zien hoe de Gemeenschapsautoriteiten van hun kant artikel 43 hadden kunnen inroepen.

Indien Uw Hof dus van oordeel is dat de Gemeenschap, in het kader van haar algemene bevoegdheid en gezien de vrijheid van handelen die zij zich — met name door middel van Protocol nr. 12 — bij de ordening der landbouwmarkten heeft voorbehouden, zonder miskenning van de Overeenkomst van Athene een compenserende heffing mocht instellen om de invoer van wijnen tegen een lagere dan de referentieprijs te verhinderen, dan zal het daaraan de logische gevolgtrekking moeten verbinden dat het geen enkele zin had zich van de procedure van artikel 43 te bedienen, althans dat de Raad daartoe geenszins gehouden was en dat bijgevolg het voorgedragen middel niet kan slagen.

Wij hebben thans nog de laatste twee door de vennootschap Haegeman voorgedragen middelen te behandelen. Zij stelt dat zij misleid was doordat de Commissie zich niet geconformeerd had aan het besluit van 6 februari 1970 waarin de Raad zijn voornemen kenbaar had gemaakt om in de organieke verordening betreffende de ordening van de wijnmarkt een bijzondere regeling op te nemen voor de wijnen afkomstig uit met de Gemeenschap geassocieerde staten. Maar noch in verordening nr. 816/70, noch in de latere verordeningen werd een dergelijke regeling gegeven. Wij hebben ons over deze grief reeds uitgesproken, toen wij concludeerden dat de Raad — niet de Commissie — wettelijk bevoegd was de compenserende heffing in te voeren zonder de uit Griekenland afkomstige wijnen daarvan vrij te stellen. Verzoekster voegt hier evenwel aan toe dat zij, in de verwachting van een speciale regeling voor de geassocieerde landen — die dus mede op Griekenland van toepassing zou zijn en naar haar overtuiging een duidelijke vrijstelling van de heffing zou moeten inhouden —, door de inwerkingtreding van verordening nr. 816/70 verrast werd en zich genoodzaakt zag de compenserende heffing op lopende contracten voor haar rekening te nemen, zonder die in de reeds bedongen prijzen te kunnen verwerken.

Dit betoog stelt ons voor de vraag of verzoekster een subjectief recht geldend kan maken op handhaving van een bepaalde invoerregeling met betrekking tot contracten die vóór de inwerkingtreding van een afwijkende regeling werden afgesloten. Dit is echter geenszins het geval; wij bevinden ons hier op het gebied der verordenende bevoegdheid; ofschoon de Raad met het oog op de positie van de importeurs heel wel had kunnen bepalen dat de heffing slechts zou worden toegepast op importen waarvoor na de inwerkingtreding der nieuwe verordening contracten waren afgesloten, was hij daartoe geenszins gehouden. Het betreft hier eenvoudig een gevolg van het beginsel dat particulieren tegen verordenende handelingen van algemene strekking geen verkregen rechten kunnen inroepen op behoud van een vroegere rechtstoestand.

Verzoekster verwijt de Commissie voorts het evenwicht tussen de landen met een preferentiële regeling te hebben verstoord door de invoer van wijnen uit Turkije, Algerije, Marokko en Tunesië van de *compenserende heffing* vrij te stellen, terwijl zij Duitsland, Frankrijk en Italië machtigde tot het treffen van beschermende maatregelen tegen de import van Griekse wijnen op hun grondgebied via een Benelux-land.

Op deze grief dient tweeërlei te worden geantwoord:

In de eerste plaats konden de uit de Maghreb-landen en Turkije ingevoerde wijnen inderdaad van de compenserende

heffing worden vrijgesteld ingevolge een duidelijke bepaling van verordening nr. 816/70, namelijk artikel 9, lid 3, dat als volgt luidt: „De compenserende heffing wordt echter niet toegepast ten opzichte van die derde landen welke bereid en in staat zijn te waarborgen dat de prijs die wordt toegepast bij de invoer van produkten van oorsprong en van herkomst uit hun grondgebied, niet lager zal zijn dan de referentieprijs, verminderd met de douanerechten, en dat verlegging van het handelsverkeer zal worden voorkomen."
De regeringen der desbetreffende staten verklaarden zich harerzijds bereid deze waarborg voor de uitvoer van bepaalde wijnen naar de Gemeenschap te geven; de Commissie heeft zich anderzijds ervan overtuigd dat deze garantie op een doeltreffende regeling berustte:

— bedoelde uitvoer mag slechts geschieden krachtens schriftelijke overeenkomsten en door of onder controle van officiële wijnhandelskantoren die onder toezicht staan van de betrokken regeringen;

— voor deze uitvoer wordt slechts vergunning gegeven indien de aanbiedingsprijs franco-grens-Gemeenschap niet lager is dan de referentieprijs verminderd met de douanerechten:

— de regeringen hebben zich verbonden er op toe te zien dat iedere verlegging van het handelsverkeer wordt voorkomen.

Ongetwijfeld kon deze ontheffing, en kan zij nog steeds, onder dezelfde voorwaarden voor Griekse wijnen worden verleend; doch dan zou de Griekse Regering nog bereid moeten zijn aan de Gemeenschap de verlangde garanties te geven, hetgeen niet het geval schijnt te zijn geweest. Van een verstoring van het evenwicht of van ongelijke behandeling kan derhalve niet worden gesproken.
Om dezelfde redenen moest de Commissie Duitsland, Frankrijk en Italië machtigen beschermende maatregelen te nemen tegen de invoer op hun grondgebied van uit Griekenland afkomstige wijnen die eerder in de Benelux-landen waren geïmporteerd. Gelet op de bepalingen van Protocol nr. 14 — waarbij, gelijk wij reeds zagen, verschillende invoerregelingen werden gegeven enerzijds voor de Benelux: vrijdom van douanerechten en geen enkele kwantitatieve beperking, en anderzijds voor de drie andere Lid-Staten die slechts gehouden waren bepaalde tariefcontingenten toe te staan — was het zowel noodzakelijk als in overeenstemming met dit Protocol dat Duitsland, Frankrijk en Italië zich tegen verlegging van het handelsverkeer in Griekse wijnen konden wapenen door deze aan beschermende maatregelen te onderwerpen wanneer zij via België, Luxemburg of Nederland — waar zij vrij van rechten waren binnengekomen — op hun grondgebied werden ingevoerd.
Samenvattend achten wij geen der voorgedragen middelen gegrond, nu verzoekster de onrechtmatigheid van het opleggen der compenserende heffing niet heeft aangetoond; haar beroep kan dus slechts worden verworpen zonder dat behoeft te worden ingegaan op de realiteit en het rechtstreeks en zeker karakter van de gestelde schade.

Wij hebben de eer te concluderen:

— tot verwerping van het beroep 96-71,

— tot veroordeling van de vennootschap Haegeman in de kosten.